

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2019

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. vznikla v roce 1993. Na základě zřizovací listiny poskytuje své služby již více než 25 let, a to v ústřední knihovně na ul. Jiráskova 506, v pobočce Místek, Hlavní třída 111-112, na pobočce Slezská na 11. ZŠ Jiřího z Poděbrad a dále provozuje tři malé pobočky v okrajových částech města – Chlebovice, Lískovec a Skalice. Pokud jde o její činnost ve sledovaném období od 1. 1. do 31. 12. 2019, můžeme říci, že došlo nejen ke splnění všech klíčových úkolů, pro něž byla organizace zřízena, ale také k dalšímu rozvoji výše zmíněné instituce.

V roce 2019 byly prováděny běžné opravy a údržba budov. V důsledku stáří nemovitého majetku, svěřeného naší organizaci do správy, se množí menší i rozsáhlejší opravy, které si vyžadají relativně značný objem finančních prostředků. Z tohoto důvodu probíhala intenzivní příprava na rekonstrukci místecké pobočky, objektu Hlavní třída 111. Byla vypracována projektová dokumentace a probíhaly další činnosti k jejímu zahájení, které je plánováno na rok 2020. V této záležitosti se zástupci Knihovny FM zúčastňují jednání na Odboru investičním Magistrátu města Frýdek-Místek.

Po celý rok 2019 byla uzavřena pobočka Skalice z důvodu jejího vyhoření koncem roku 2018. Knihovna byla vyklizena, následně byly prostory zrekonstruovány a v současné době probíhají intenzivní přípravy k jejímu opětovnému zprovoznění.

Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 154 000 Kč. Z investičních prostředků bylo vybaveno oddělení beletrie v ústřední knihovně novým výpůjčním pultem. Zlepšený hospodářský výsledek činí za rok 2019 částku 37 113 Kč.

Prostory knihovny poskytujeme i dalším organizacím a spolkům v rámci pronájmu a podílíme se také na pořádání veřejně prospěšných akcí, např. Dnů chudoby či přednášek k problematice náhradní rodinné péče.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Svou činnost mimo jiné prezentuje na webových stránkách a sociálních sítích. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Rady města Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik (např. Frýdecko-Místecký a Třinecký deník). Přihlášeným odběratelům je pravidelně zasílán newsletter s informacemi o novinkách a akcích Knihovny FM. Od poloviny roku 2018 využívá Knihovna FM webový knihovnický systém nové generace Tritius, a to formou webové služby.

Výpůjční činnost a veřejný internet

V roce 2019 využilo služeb knihovny více než 210 tisíc návštěvníků. Počet registrovaných čtenářů mírně klesl (6457 – toto snížení je mimo jiné i důsledek dlouhodobého uzavření pobočky Skalice), nicméně z celkového počtu návštěvníků knihovny, který naopak mírně vzrostl, je zřejmé, že si občané zvykli využívat knihovnu nejen jako půjčovnu knih, ale i místo, kde se mohou setkávat, přečíst si denní tisk, jít na zajímavou přednášku či výstavu, kde mohou využít veřejný internet. V loňském roce knihovna vypůjčila 312 426 knih, periodik a jiných dokumentů. V roce 2019 nadále umožňovala knihovna registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy z portálu Palmknihy.cz, a to pomocí webového katalogu Tritius. O tuto službu je stále větší zájem, což dokládá výrazný nárůst e-vypůjček. Hudební oddělení pobočky Místek, při němž již několik let funguje i TEEN ZONE (oddělení pro setkávání mladých), navštívilo 7665 uživatelů, kteří si vypůjčili 14 541

hudebních nosičů, knih, periodik i deskových her. Stále více jsou prostory hudebního oddělení využívány za účelem realizace besed pro mládež a také pro lekce a besedy, které jsou určeny klientům různých chráněných domovů. Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu. O tuto službu je zájem a počet takto půjčených knih a audioknih stále roste. Dále knihovnice navštěvují každou třetí středu v měsíci dům s pečovatelskou službou. Zde si návštěvníci vypůjčili 308 dokumentů. Mimo samotné půjčování knih a časopisů knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy. Spolupráci započala knihovna také s Domovem pro seniory Frýdek-Místek, p. o. na ul. 28. října, s Beskyd DZR, o. p. s. či s Charitou Frýdek-Místek.

Městská knihovna rovněž poskytuje i meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2019 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 306 dokumentů, jiným knihovnám jsme zapůjčili 218 dokumentů. Dva zakoupené biblioboxy jsou čtenáři plně využívány. Čtenáři vítají především možnost vracení knih z kterékoliv pobočky bez ohledu na to, kde si je vypůjčili.

Využívání veřejného internetu v knihovně a s tím souvisejících služeb (tisk, kopírování, scanování) zůstává na stejné úrovni jako v roce 2018. V knihovně provozujeme pro veřejnost celkem 32 internetových stanic, přičemž 10 z výše uvedeného počtu je určeno pro potřeby dětí a mládeže. Pro potřebu výukových hodin jsou dále k dispozici 4 notebooky s možností připojení k internetu. Obě hlavní budovy, ústřední knihovna a místecká pobočka, poskytují celoplošně free WI-FI připojení.

Kulturní a vzdělávací činnost

Rok 2019 byl ve znamení vzpomínkových akcí k uplynutí 80 let od doby, kdy se 8. pěší pluk postavil proti německé okupaci a ke 30. výročí sametové revoluce. Knihovna FM v této souvislosti připravila přednášku historika Pavla Carbola Boj o Czajankova kasárna - události roku 1939 a k výročí sametové revoluce on-line vědomostní soutěž. V prosinci pak byli nejúspěšnější řešitelé obdarováni knižními poukázkami. K nejvýznamnějším akcím patřil další ročník mezinárodní literárně výtvarné soutěže pro děti Tvoříme vlastní vydavatelství a literární soutěž pro dospělé Můj svět, jehož se zúčastňují literáti z celé republiky. Již tradičně se soutěžilo v kategorii próza a poezie do 18, do 30 a nad 30 let. Práce posuzovala porota tvořená básničkou Lydií Romanskou, malířem a básníkem Vítem Adamusem a odborníci na český jazyk Lenkou Skřekuckou. V červnu uspořádala Knihovna FM ve Faunaparku Den s knihovnou. V rámci odpoledne pro děti i dospělé byla připravena soutěžní cestička, výtvarná dílna, beseda o šelmách v Beskydech, ukázka canisterapie a práce s vodícím psem, dramatické čtení a další doprovodný program. Na počátku listopadu proběhl již další ročník Festivalu čtení – kampaně na podporu čtení a čtenářských aktivit ve městě. Četlo se nejen v knihovně, ale i na mnoha dalších místech - ve školách, v parku, v tělocvičnách, školních klubech, v domovech pro seniory. Děti četly svým spolužákům, ale také seniorům, knihovnice dětem v MŠ před spaním. V Modrém salonku si děti mohly vyzkoušet historický knihtisk se studiem Bez kliky, v dětských odděleních knihovny proběhly besedy se spisovatelkami Zuzanou Pospíšilovou a Lenkou Rožnovskou. Do čtení se zapojily téměř všechny školy ve městě a také veřejnost. K celému festivalu byla vytvořena samostatná webová prezentace. Celkem v roce 2019 uspořádala Knihovna FM pro děti i dospělé 744 literárních besed, soutěží, literárních a hudebních večerů, exkurzí i vzdělávacích přednášek. Nejvíce akcí bylo realizováno pro děti a mládež ve spolupráci s mateřskými, základními i středními školami. Knihovnice nabízí školám besedy s literární tematikou, dílny, kde je čtení propojeno s kreativními aktivitami, dramatické čtení a lekce, které přibližují dětem a studentům systém uspořádání,

vyhledávání a využívání informací. To vše s cílem naučit děti a mládež pracovat s knihou a textem, orientovat se v knihovně, vyhledávat informace, rozvíjet fantazii a jejich čtenářskou gramotnost. Besedy jsou založeny na komunikaci s dětmi, čtení z knih, využívají se také metody dramatické výchovy, techniky kritického myšlení, tvůrčího psaní, výtvarné techniky apod. Knihovnu pravidelně navštěvují také děti z alternativních škol. V roce 2019 probíhalo opět v dětských odděleních Pasování prvňáčků na čtenáře, které se zařadilo mezi tradiční akce, jež knihovna pořádá. Děti docházejí do knihovny několikrát v průběhu celého školního roku a na konci cyklu jsou pasovány na čtenáře a zároveň získávají možnost registrace do knihovny a knihy z celostátního projektu SKIP ČR Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Prvňáčky v knihovně navštívil také náměstek primátora Pavel Machala. Velmi oblíbená jsou již pravidelná setkání s panem Ladislavem Holbou a jeho vodícím psem, který přibližuje dětem, jaké je to žít se zrakovým a sluchovým hendikepem. Dětská oddělení podporují akci Celé Česko čte dětem prostřednictvím propagačních materiálů a také pořádáním dramatického čtení pro družiny. V roce 2019 knihovna připravila pro dětské čtenáře hru Lovci perel, jejímž cílem je propagovat čtení dětských knih. Ukolem dětí je přečíst knihu a odpovědět na otázky související s jejím obsahem, což podporuje čtení s porozuměním a umožňuje dětem objevit nové knížky. Za každou přečtenou knihu a splněné úkoly získávají děti perličku na vlastní perlový náhrdelník. Klub pro rodiče s malými dětmi je další velmi oblíbenou činností, kterou knihovna připravuje v rámci projektu Bookstart (v českém prostředí S knížkou do života). Děti jsou na vítání občánků obdarovány materiály pro čtenářskou pregramotnost. V knihovnách se maminky s malými dětmi mohou setkávat v dětských klubech. Pro tato setkávání byla jednotlivá dětská oddělení dovybavena potřebami pro malé děti a knihovnice připravují programy s ukázkami vhodné literatury pro rozvoj čtenářské pregramotnosti. V roce 2019 pokračoval projekt MAS Pobeskydí - Místní akční plán Frýdek-Místek II - Tematické kufříky pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhledávaných SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. V dětském oddělení ústřední knihovny proběhla za značného ohlasu dětských čtenářů Noc s Andersenem. Ve frýdecké knihovně spalo 20 dětí, pro které byl připraven program, jehož hlavním tématem byl Hans Christian Andersen a jeho pohádky. V rámci akce Březen měsíc čtenářů byl mimo jiné vybrán „mistr čtenář“ a také na říjnový Týden knihoven knihovna připravila celou řadu akcí a výhod pro čtenáře. Do celoměstské akce Prázdniny ve městě se knihovna zapojuje každoročně a děti rády navštěvují prázdninová dopoledne plná her a soutěží. Prázdniny ve městě se uzavírají akcí Ahoj, prázdniny, kde má knihovna svůj stánek. Knihovna FM spolupracuje s dalšími městskými organizacemi a spolky (SVČ Klíč FM, Kultura FM, Literární klub Petra Bezruče, Pobeskydský spolek přátel výtvarného umění F-M, Charita Frýdek-Místek). V roce 2019 započala Knihovna FM ve spolupráci Aktivními seniory F-M pořádat cyklus Křídla – večery nejen o knihách. Přednášky a literární pořady si našly rychle své příznivce. V rámci cyklu proběhl např. vzpomínkový pořad Lašská vyznání Františky Pituchové nebo večer věnovaný Bohumilu Hrabalovi. Nejen v Modrém salonku místecké pobočky bylo uskutečněno několik desítek besed, přednášek, koncertů atd. Ve spolupráci s PSPVU F-M pokračoval cyklus o umění s lektory Markem Zágorou či Gabrielou Pelikánovou a jako každý rok byl uspořádán cyklus cestovatelských přednášek. V rámci cyklu regionální umělci v knihovně, který umožňuje i méně známým regionálním umělcům prezentovat svou práci (autorská čtení a výstavy), knihovna pořádala několik autorských čtení a výstav. Také v loňském roce knihovna připravila několik kulturních akcí v prostorách ústřední knihovny. Oblíbeným se stává literárně-hudební cyklus Čaj o šesté a velmi populární jsou přednášky o zdraví. V Knihovně FM jsou pořádány též výstavy. V září byla zapůjčena výstava Prvorepublikové knihovnictví, která mapuje období před vznikem knihovnického zákona

a zachycuje důležité mezníky až do poloviny 20. století. Výstavy v místecké pobočce zajišťuje Fotoklub Art Collegium F-M a V-klub F-M. Výstavy „na schodišti“ byly v roce 2019 opět věnovány jednak sociálním službám a sociální práci a jednak prezentaci akcí Knihovny FM – Festivalu čtení a prací z dětských projektů. V ústřední knihovně v loňském roce vystavovali regionální umělci. Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knižnica v Žilině. Každoročně spolupracujeme na realizaci literárně výtvarné soutěže pro děti Tvoříme vlastní vydavatelství. V roce 2019 proběhlo slavnostní vyhodnocení a setkání dětí a knihovníků v Žilině. Seniorům nabízíme pomoc při jejich práci na PC a s internetem. Po celý rok pokračovala spolupráce se Svazem důchodců ČR ve Frýdku-Místku, se kterým pořádáme kurzy práce na PC pro začátečníky i pokročilé. V roce 2019 získala Knihovna FM čestný diplom v rámci Knihovnické K2 – Knihovna Moravskoslezského kraje.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2019 bylo nakoupeno 3 675 svazků knih a kartografických dokumentů, 225 hudebních CD a audioknih. Knihovna odebírala 328 exemplářů titulů periodik. Prostřednictvím darů získala knihovna 535 knih a brožur v celkové hodnotě 112 032 Kč. Městská knihovna také zpracovává analytické popisy článků pro celostátní databázi periodik SKAT a spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2019 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 2 900 záznamů ve výměnném formátu MARC 21 podle pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 6 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální.

V roce 2019 bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 1557 knih. Současný stav výměnného knihovního fondu regionálního oddělení činí 26 910 svazků. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 85 souborů o celkovém rozsahu 4 200 svazků. Zaměstnankyně regionálního oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy, revize knižního fondu byla provedena v těchto knihovnách – Místní knihovna v Raškovcích a Obecní knihovna ve Václavovicích. Velké aktualizace knihovního fondu proběhly v knihovnách ve Vyšních Lhotách a Krásné. Kromě této činnosti knihovny postupně automatizujeme a s tím souvisí i retrokatalogizace knihovního fondu. V loňském roce bylo takto zkatalogizováno celkem 904 svazků. Dále jsou katalogizovány knihy zakoupené z finančních prostředků obcí u obecních knihoven zapojených do regionálního automatizovaného knihovního systému Tritius REKS – jednalo se celkem o 1259 svazků.

V roce 2019 se k nám připojila na nový AKS Obecní knihovna v Kozlovicích, a to na Tritius REKS. Stejně tak učinila i Obecní knihovna v Kunčicích pod Ondřejníkem.

Nově se obec Krásná rozhodla pro automatizaci obou svých knihoven. Oddělení regionálních funkcí bylo požádáno o spolupráci při tvorbě žádosti z projektu VISK3, žádost byla v termínu podána. V roce 2020 je počítáno s pomocí při retrokatalogizaci knihovního fondu.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. Kromě pravidelných školení byli zaměstnanci knihovny proškoleni v problematice GDPR. Jedna zaměstnankyně si zvyšuje kvalifikaci na střední škole. Jedna pracovnice absolvovala kurz v MZK v Brně a následně získala profesní kvalifikaci v oboru Knihovník v knihovně pro děti. Celkem se knihovníci vzdělávali 738 hodin.

Závěrem je možno konstatovat, že i v roce 2019 byla Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. rozvíjející se kulturní a vzdělávací institucí, která slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.